

توقیف

اسمبلی عالی و تدلیس قانون تجارت

(قسمت قرارهای جاری فصل اول: مقررات عمومی)

پژوهشگاه توقیف

مطالب بیان شده در گزارش ها و انتشارات پژوهشگاه و مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه، نتیجه تحقیقات پژوهشگران و بیان کنندة دیدگاه‌های مؤلفان آنهاست و لزوماً موضع رسمی قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران یا نظرات پژوهشگاه نیست، مگر آن که به آن تصریح شده باشد

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	آسیب شناسی و نقد لایحه قانون تجارت (قسمت قراردادهای تجاری - فصل اول: مقررات عمومی) / پژوهشگران احمد احسانی فر، محمدعبدالصالح شاهنوش فروشانی؛ تهیه و تنظیم پژوهشکده حقوق خصوصی.
مشخصات سر	تهران: پژوهشگاه قوه قضائیه ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۸۰ ص.
شابک	۹۷۸ ۶۲۲ ۹۶۷۲ ۱۵
وضعیت فهرست رسی	فایه
موضوع	حقوق تجارت ایران
موضوع	Commercial law Iran
موضوع	موضوع: حقوق تجارت ایران تفسیر و استنباط
موضوع	Commercial law Iran Interpretation and construction
شناسه افزوده	احسانی فر، احمد. ۱۳۶۰
شناسه افزوده	شاهنوش فروشانی، محمد عبدالصالح، ۱۳۴۰
شناسه افزوده	پژوهشگاه قوه قضائیه
شناسه افزوده	پژوهشگاه قوه قضائیه. پژوهشکده حقوق خصوصی
رده بندی کنگره	۹۱۴KMH:
رده بندی دیویی	۵۵۰۷/۳۴۶:
شماره کتابشناسی ملی	۶۱۶۹۳۲:

وب سایت: www.ijri.ir کد پستی: ۱۹۸۳۸۴۶۵۱۴ تلفکس: ۰۲۱-۲۲۰۹۲۰۰

نشانی: بزرگراه چمران - بزرگراه یادگار امام - بعد از خروجی اوین درکه - ساختمان پژوهشگاه قوه قضائیه

عنوان: آسیب شناسی و نقد لایحه قانون تجارت (قسمت قراردادهای تجاری - فصل اول: مقررات عمومی)
پژوهشگران: احمد احسانی فر محمد عبدالصالح شاهنوش فروشانی
تهیه و تنظیم: پژوهشکده حقوق خصوصی

ناشر: پژوهشگاه قوه قضائیه

تیراژ و نوبت چاپ: چاپ اول - ۱۰۰ نسخه - ۱۳۹۹

فهرست مطالب

الف) آسیب‌شناسی کلی لایحه	۱۵
فقدان ماهیت‌شناسی قراردادهای تجارتي	۱۵
شمول لایحه بر قراردادهای غیر تجارتي و غیر تاجران	۱۵
تعارض با قواعد عمومی قراردادها (تعارض با متون و فتاوی	
معتبر فقهي)	۱۵
اهام در مفاهيم حقوقی (تعارض با سياست‌های کلی نظام	
قانون‌گذاری)	۱۶
فقدان نظم و انسجام منطقی	۱۶
استعمال بی‌پروا ادبیات حقوقی غربی و دوری از ادبیات حقوقی	
رایج (تعارض با سياست‌های کلی نظام قانون‌گذاری — تعارض با	
متون و فتاوی معتبر فقهي)	۱۷
خوش بينی افراطي به حقوق غربی، اعراض از سنت فقهي (تعارض با	
متون و فتاوی معتبر فقهي)	۱۸
فقدان مسأله‌شناسی و معضل‌شناسی (تعارض با سياست‌های کلی	
نظام قانون‌گذاری)	۱۹
تکرار مکررات، بدون نسبت‌سنجی و تنقیح مواد قانونی (تعارض با	
سياست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)	۱۹
تناقض هدف قانون بر مبنای وحدت رویه در اعمال مکررات	
تجارتي با حکم مواد متعدد	۱۹
مخدوش نمودن اعتبار سند رسمي و تشویق به عدول از ثبت	
رسمی (تعارض با سياست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)	۲۰
ب) آسیب‌شناسی مواد لایحه	۲۳
ماده ۱	۲۳

شماره ۲۳ شمول ناموجه بر قراردادهای غیر تجارتي غیر تاجران

شماره ۲۳ ماهیت‌شناسی ناموجه قرارداد تجارتي بر مبنای طرفین قرارداد

شماره ۲۳ خلط فعالیت حرفه‌ای با فعالیت تجارتي

شماره ۲۴ ماهیت‌شناسی نادرست فعالیت شغلی

شماره ۲۴ معرفي قانون تجارت به منزله یک قانون سلبی، و نه ایجابی

نقبنی شدن اجرای قانون تجارت با اختیار طرفین در گزینش این

شماره ۲۵ قانون به عنوان قانون حاکم

مغایرت صرف مصرف‌کننده در لایحه با قانون حمایت از مصرف‌کنندگان

شماره ۲۵ (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)

شماره ۲۶ ماده ۲

تقنین برای تمام ادهام خارج از حوزه موضوعی قانون (تعارض با

شماره ۲۶ سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)

اختیار اشخاص در انتخاب قانون تجارت به عنوان قانون حاکم،

شماره ۲۶ سلب‌کننده انسجام در رویه قضایی

تعارض اختیار اشخاص در انتخاب قانون حاکم با ماده ۸ در مورد

شماره ۲۶ وحدت رویه در اعمال مقررات تجارتي

فرض وجود قوانین متعدد تجارتي (تعارض با سیاست‌های کلی نظام

شماره ۲۷ قانون‌گذاری)

شماره ۲۷ امکان تقلب نسبت به قانون با گزینش قانون ذاتاً غیر تجارتي

امکان تقلب نسبت به قانون با عدم انتخاب قوانین امره مرتبط با

شماره ۲۷ نظم عمومی

شماره ۲۸ آزادی انتخاب قانون حاکم بر قرارداد، ناقض قاعده قضایی بودن امور حکمی

شماره ۲۸ ماده ۳

مفروض دانستن تعدد قانون بر مبنای تعدد محل (تعارض با

شماره ۲۸ سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)

تعارض وجود قوانین متعدد تجارتي با ماده ۸ در مورد وحدت رویه در

شماره ۲۸ اعمال مقررات تجارتي

ماده ۴..... ۲۹

خروج از حوزه موضوعی قانون تجارت با امکان تحدید و تغییر همه قوانین (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۲۹

تعارض ماده با صلاحیت انحصاری قانون‌گذار برای تغییر، تحدید قانون (تعارض با قانون اساسی)..... ۲۹

تعارض متن ماده با اراده مقنن مبنی بر تکمیلی دانستن مقررات قانون تجارت..... ۲۹

«سهمال افراطی و ناموجه از واژه «قابل اعمال»..... ۳۰

بهام در مفهوم مباحات اقتضایی به عنوان مصداقی از قواعد آمره آمره (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۳۰

مخالفت با مبانی فقهی در برگزیدن مباحات اقتضایی به عنوان قاعده آمره (تعارض با مبانی و فتاهای معتبر فقهی)..... ۳۱

ناممکن بودن برگزیدن معیار «مقررات الزامی شرعی» با وجود تکرر و تهاافت آرای فقهی و سلیلهای شدن آرای قضایی..... ۳۶

ماده ۵..... ۳۶

تعارض با قوانین وضع‌کننده تشریفات خاص بر انعقاد قرارداد (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۳۶

تعارض با قوانین وضع‌کننده تشریفات خاص بر اعلام اراده در قرارداد (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۳۷

تعارض با قوانین وضع‌کننده تشریفات خاص بر اثبات قرارداد (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۳۷

عدول از ثبت رسمی در جهت تضعیف مالکیت و استحکام قراردادها (تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری)..... ۳۷

ماده ۶..... ۳۸

تقسیم‌بندی قرارداد، بدون ترتب اثر بر آن..... ۳۸

تناقض ذاتی قرارداد یک‌تعهدی با قرارداد تجارتي..... ۳۸

ماده ۷ ۳۹

عنوان نادرست «قرارداد» برای ایجاب یک طرفه ۳۹

نقض قواعد عمومی قراردادها با ممکن دانستن انعقاد قرارداد بعد از لغو

ایجاب (تعارض با متون و فتاوای معتبر فقهی) ۳۹

نقض قواعد عمومی قراردادها با باطل دانستن قرارداد با ثالث پیش از

قبول طرف ایجاب (تعارض با متون و فتاوای معتبر فقهی) ۴۰

ماده ۸ ۴۰

میه بودن و برخی تجارتی قراردادهای تجارتی (تعارض با سیاست‌های

کلی نظام حقوقی) ۴۰

تناقض میان گذاری قانون بر مبنای وحدت رویه در اعمال مقررات

تجارتی با مواد ۱ و ۳ و ۲ ۴۱

ماده ۹ ۴۱

ایراد عدم شمول اسناد تجاری بر اسناد قراردادهای تجارتی الکترونیکی ۴۱

فقدان نسبت‌سنجی مقررات قانون تجارت و مقررات قانون تجارت

الکترونیکی (تعارض با سیاست‌های کلی نظام حقوقی) ۴۱

ماده ۱۱ ۴۲

به رسمیت شناختن اطلاع شفاهی مغایر با ابلاغ الکترونیکی (تعارض با

سیاست‌های کلی نظام حقوقی) ۴۲

ماده ۱۲ ۴۲

ابهام در مفهوم حسن نیت و عمل منصفانه (تعارض با سیاست‌های کلی

نظام حقوقی) ۴۲

تعارض مبنای قانون تجارت با مبنای فقهی قانون مدنی در بهره‌گیری

از عامل حسن نیت (تعارض با متون و فتاوای معتبر فقهی) ۴۳

فقدان ضمانت اجرای عدم رعایت حسن نیت و رفتار غیرمنصفانه ۴۴

ماده ۱۴ ۴۴

نقض قواعد قراردادی با به رسمیت شناختن تلقی طرف قرارداد ۴۴

- نقض قواعد مسئولیت قراردادی با به رسمیت شناختن تلقی طرف
- قرارداد (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۴۵
- ماده ۱۵..... ۴۵
- شمول نادرست اطلاعات غیر قابل افشاء بر اطلاعات عمومی..... ۴۵
- عدم شمول ماده بر افشاء اطلاعات برای مقاصد غیر شخصی..... ۴۶
- تشخیص نادرست زمان ممنوعیت افشاء اطلاعات..... ۴۶
- نامشروع بودن تقیید ازمائی تعهد به عدم افشاء اطلاعات (تعارض با متون
- فتاوان معتبر فقهی)..... ۴۶
- ماده ۱۶..... ۴۷
- رکود قابل ایامی تجارتي با تحمیل طرفین قرارداد به ارائه همه
- اطلاعات لازم برای تصمیم گیری (تعارض با سیاست های کلی نظام
- قانون گذاری)..... ۴۷
- شمول ناموجه «مذاکره بی نتیجه» بر مذاکره ای که هدف آن کسب
- اسرار طرف قرارداد است..... ۴۸
- شمول ناموجه «مذاکره بی نتیجه» بر مذاکره ای که از ابتدا بی نتیجه
- تصور می شود..... ۴۸
- شمول ناموجه «مذاکره بی نتیجه» بر مذاکره وکالی که محدوده وکالتش،
- انجام ایجاب و قبول است..... ۴۹
- افزایش ریسک قراردادهای تجارتي با الزام طرفین قرارداد به مذاکره با
- هدف حصول توافق (تعارض با سیاست های کلی نظام قانون گذاری)..... ۴۹
- ماده ۱۷..... ۵۱
- نقض قاعده عمومی قراردادها در تعیین معیار صحت قراردادهای تکامل
- (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۵۱
- فقدان تعیین ضمانت اجرا برای قرارداد وکیل..... ۵۱
- ماده ۲۰..... ۵۲
- عدم شمول ماده بر فرض عدم توانایی ثالث برای تعیین مفاد قرارداد یا
- عدم دسترسی به ثالث..... ۵۲

تعارض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر انعقاد قرارداد بدون توافق

طرفین یا بدون تعیین مفاد قرارداد (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۵۲

عدم شمول ماده بر قراردادهایی که معیار متعارف برای تعیین شرایط

آن وجود ندارد..... ۵۲

نقض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر بطلان قرارداد فاقد معیار

متعارف (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۵۳

ماده ۲۱..... ۵۴

عدم شمول ماده بر حالت ناتوانی ثالث در تعیین قیمت و عدم

دسترس به ثالث..... ۵۴

فقدان مرجع تعیین کننده قیمت (تعارض با سیاست‌های کلی نظام

قانون گذاری)..... ۵۴

عدم شمول ماده بر حالتی که ضابطه تعیین قیمت خارج از اراده

مشترک طرفین می‌گردد..... ۵۴

عدم شمول ماده بر حالت فقدان بود نزدیک‌ترین ضابطه به ضابطه

مورد توافق..... ۵۴

ماده ۲۲..... ۵۵

استعمال نابجا از عبارت «غیر منصفانه بودن شروط قراردادی»..... ۵۵

نقض قاعده عمومی قراردادها در حکم ماده مبنی بر ابطال

شروط قراردادی (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۵۵

نقض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر اطلاق در ابطال

برهم زننده تعادل حقوق و تکالیف طرفین (تعارض با متون و فتاوی

معتبر فقهی)..... ۵۶

تبعیض ناموجه میان مفاد شرط و مفاد قرارداد..... ۵۷

ماده ۲۳..... ۵۷

نقض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر اطلاق در مداخله در

قرارداد (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی)..... ۵۷

عدم شمول ماده بر مسئولیت‌های مدنی، قراردادی و عرفی ۵۸
ایراد به اطلاق در بطلان شرط در صورت انتقال بار اثبات دعوا به عهده

مصرف‌کننده ۵۸

ماده ۲۴ ۵۸

عدم شمول قاعده لزوم مندرج در ماده بر قائم مقامان طرفین (تعارض

با متون و فتاوی معتبر فقهی) ۵۸

استعمال نابجا از عبارت «مقررات قرارداد» ۵۹

ماده ۲۸ ۵۹

عض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر مسئولیت پیشنهاددهنده

شرط ابهام (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی) ۵۹

ابهام معر «پیشنهاد یکی از طرفین» (تعارض با سیاست‌های کلی

نظام قانون‌گذاری) ۵۹

غیرقابل اجرا بودن عبارت «پیشنهاد یکی از طرفین» (تعارض با سیاست‌های

کلی نظام قانون‌گذاری) ۶۰

رکود قراردادهای تجارتي، ارجاع مسئولیت بر پیشنهاددهنده شرط

(تعارض با سیاست‌های کلی نظام قانون‌گذاری) ۶۱

ماده ۲۹ ۶۲

نقض قواعد قراردادی با حکم ماده مبنی بر بطلان توافق طرفین بر عدم

ارائه اطلاعات (تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی) ۶۲

ماده ۳۱ ۶۲

عدم پیش‌بینی قاعده سلب مسئولیت در صورت بروز فوه قاه ۶۲

مواد ۳۲ و ۳۳ ۶۳

ایراد بر حکم مطالبه اجرای تعهد توسط نایب در صورت افشای هویت

منوب‌عنه ۶۳

استعمال نابجا از عبارت «امضای قرارداد» در عین وجود معادل رایج

(تعارض با متون و فتاوی معتبر فقهی) ۶۳